

**Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Національний університет цивільного захисту України**

**Матеріали XVI Міжнародної
науково-практичної конференції**

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГАСІННЯ ПОЖЕЖ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»

2 травня 2025 року

Черкаси 2025

завданням сучасного людства спрямована на те, щоб утилізований продукт не заподіяв нікому шкоди. Кожна держава самостійно вирішує, як здійснювати цей процес. Постійно проводяться розробки по максимально безпечного зберігання ядерних речовин. Якщо не вживати подібних дій, які не переробляти і правильно не зберігати відходи, наслідки можуть бути досить серйозними, як для тварин, так і для самої людини.

УДК 346.544.4

ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РИНКОВОГО НАГЛЯДУ ДСНС УКРАЇНИ У ЗАПОБІГАННІ НАДВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Софія ГОЛИК

Лариса МАЛАДИКА, к.пед.н., доцент

Національний університет цивільного захисту України

Державний ринковий нагляд - це діяльність органів ринкового нагляду з метою забезпечення відповідності продукції встановленим вимогам, а також забезпечення відсутності загроз безпеці життя та здоров'ю людей, безпечних умов праці, захисту прав споживачів (користувачів), захисту довкілля. Законодавство України про ринковий нагляд передбачає зміну системи державного нагляду та контролю за нехарчовою продукцією шляхом гармонізації її з існуючою системою в країнах Європейського Союзу. Передбачено, що суб'єкти господарювання повинні вводити в обіг і розповсюджувати тільки безпечну продукцію.

Метою здійснення ринкового нагляду є вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів з відповідним інформуванням про це громадськості щодо продукції, яка при її використанні за призначенням або за обґрунтовано передбачуваних умов і при належному встановленні та технічному обслуговуванні становить загрозу суспільним інтересам, або яка в інший спосіб не відповідає встановленим вимогам [1].

Так, до заходів державного ринкового нагляду відносяться: перевірки характеристик продукції, у тому числі відбір зразків продукції та їх випробування; обмежувальні (корегувальні) заходи, що включають: обмеження надання продукції на ринку, заборону надання продукції на ринку, вилучення продукції з обігу, відкликання продукції; контроль стану виконання рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів та попередження органами ринкового нагляду споживачів про виявлену цими органами небезпеку, що становить продукція.

У разі якщо органом ринкового нагляду встановлено, що продукція не відповідає встановленим вимогам, він невідкладно вимагає від суб'єкта господарювання вжити протягом визначеного терміну часу заходів щодо приведення такої продукції у відповідність із встановленими вимогами та приймає одне із законодавчо встановлених рішень про вжиття обмежувальних (коригувальних) заходів, а саме:

- а) обмеження надання продукції на ринку, яке здійснюється шляхом: приведення продукції у відповідність із встановленими вимогами; усунення формальної невідповідності; тимчасової заборони реалізації продукції на ринку;
- б) заборону реалізації продукції на ринку;
- в) вилучення продукції з обігу;
- г) відкликання продукції.

За введення в обіг продукції, що не відповідає встановленим вимогам та становить серйозний ризик передбачена адміністративно-господарська відповідальність [1].

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 року № 1069, Державна служба України з надзвичайних ситуацій здійснює державний ринковий нагляд щодо наступних видів продукції: піротехнічних виробів; засобів цивільного захисту; аерозольних розпилювачів [2].

Піротехнічний виріб - будь-який виріб, що містить вибухові речовини або вибухову суміш речовин, призначених для отримання теплового, світлового, звукового ефекту, газу або диму або поєднання таких ефектів за допомогою самопідтримуваних екзотермічних хімічних реакцій [3]. Виробник повинен класифікувати піротехнічні вироби відповідно до типу їхнього використання, призначення і рівня небезпеки, у тому числі рівня шуму. Кожен піротехнічний виріб повинен мати експлуатаційні характеристики, які виробник повідомляє з метою забезпечення найвищого рівня безпеки та надійності.

Однією із складових запобігання надзвичайним ситуаціям, що пов'язані із пожежами, вибухами, витоками небезпечних речовин та природньо небезпечними явищами, є забезпечення функціональної здатності та безпечності засобів цивільного захисту, які використовуються для захисту населення й об'єктів під час виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж тощо. Такими засобами цивільного захисту є [4]: пожежні засоби рятування з висоти та на воді; пожежний та аварійно-рятувальний інвентар; переносні вогнегасники; вогнегасні речовини; орієнтувально-світлове устаткування; вогнестійкі засоби зберігання; піротехнічні вироби для аварійно-рятувальних служб; знаки безпеки для робочих і громадських місць; захисно-герметичні пристрої та засоби очищення повітря захисних споруд; мобільні споруди, каркасні палатки життєзабезпечення рятувальників і постраждалих осіб.

Аерозольний розпилювачі складаються з ємності одноразового використання, виготовленої з металу, скла або пластмаси, яка містить стиснений, зріджений або розчинений під тиском газ із рідиною, пастою або порошком чи без них, і оснащеної випускним пристроєм, який вивільняє її вміст у вигляді твердих чи рідких частинок, завислих у газі, піні, пасті чи порошку, або в рідкому чи газоподібному стані [5]. Вміст аерозолів є легкозаймистим, якщо будь-який його компонент класифікований як легкозаймиста рідина, тверда речовина чи легкозаймистий газ.

Отже, на сучасному етапі національна нормативно-правова база запроваджує європейські принципи та підходи до здійснення державного ринкового нагляду в Україні. Критеріями, за якими визначається належність продукції до відповідних ступенів ризику, зокрема, є: призначення продукції для певної категорії споживачів; використання у продукції хімічних і біологічних речовин, що можуть негативно впливати на стан здоров'я людини чи стан довкілля або становлять серйозний ризик; наявність у продукції фізичних, механічних чи радіаційних факторів (зокрема, система тиску, вогнебезпечність, можливість ураження електричним струмом), що можуть становити загрозу для життя та здоров'я людей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2735-VI "Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції".
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1069 «Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд».
3. *Постанова* Кабінету Міністрів України від 5 січня 2021 р. № 8 «Про затвердження Технічного регламенту піротехнічних виробів».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2023 року № 535 «Про затвердження Технічного регламенту засобів цивільного захисту».
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2023 р. № 154 «Про затвердження Технічного регламенту аерозольних розпилювачів».